VR 2026 0910 DOC.1059/4

VLAAMSE ENERGIETAXSHIFT VAN ELEKTRICITEIT NAAR FOSSIELE ENERGIEBRONNEN

SERV
sterk door overleg

MINARAAD
milieu & natuur

Vlaanderen
is omgevingsbewust

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Adviesvraag	Ontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft een Vlaamse energietaxshift van elektriciteit naar fossiele energiebronnen en de bijhorende memorie van toelichting
Adviesvrager	Melissa Depraetere - Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
Ontvangst adviesvraag	14 juli 2026
Decretale opdracht	SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)
Goedkeuring raad	31 augustus 2026
Samenwerking met	Minaraad die het goedkeurde op 27 augustus 2026
Contactpersonen	Julien Matheys jmatheys@serv.be Stefanie Corens stefanie.corens@minaraad.be

Mevrouw Melissa DEPRAETERE
Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
Markiesstraat 1
B-1000 Brussel

Advies over de Vlaamse energietaxshift van elektriciteit naar fossiele energiebronnen

Mevrouw de viceminister-president

U vroeg SERV en Minaraad om advies over de Vlaamse energietaxshift en -cut.

De Vlaamse energietaxshift is een positieve stap

De Raden verwelkomen de voorgestelde hervormingen die de lasten op energie verschuiven van elektriciteit naar fossiele brandstoffen. Die verschuivingen zouden plaatsvinden via:

- De **verschuiving van de quotumplicht voor warmtekrachtcertificaten (WKC's)** van elektriciteitsleveranciers naar leveranciers van fossiele brandstoffen voor (nagenoeg uitsluitend) verwarmingsdoeleinden.
- De **verschuiving van openbare dienstverplichtingen (ODV's)** betreffende rationeel energiegebruik (REG) van elektriciteitsleveranciers naar de aardgasdistributienetbeheerders en de verschuiving van de financiering van sociale ODV's van de Vlaamse begroting naar de aardgasdistributienetbeheerders. De vrijgekomen middelen uit het Energiefonds worden ingezet voor de minimale steunverplichting m.b.t. groenestroomcertificaten, zodat de elektriciteitsdistributienettarieven dalen.
- De **(gedeeltelijke) vervanging van de bijdrage aan het Energiefonds op afnamepunten** van elektriciteit (midden- en hoogspanning) door een bijdrage op niet-residentiële afnamepunten van >16m³/uur.
- De inzet van (minstens) 174,6 miljoen euro **ETS2-middelen om de elektriciteitsfactuur te verlagen** met de betrachting om de hervorming voor een gezin met een gemiddeld verbruik budgetneutraal te houden.

Zo zou elektrificatie financieel voordeliger moeten worden. Zoals de Raden meermaals aankaartten[1], is dat nodig, want de prijsverhouding tussen elektriciteit en aardgas is in Vlaanderen/België bij de hoogste van Europa (Figuur 1) en dat ontmoedigt defossilisering, met name voor verwarming.

---

[1] O.a. SERV (17/3/2025). Schuivers voor een energiek en harmonieus VEKP 2021-2030. https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-bijkomende-maatregelen-vekp ; Minaraad (20/3/2025). Maatregelen voor het definitieve VEKP. https://www.minaraad.be/themas/klimaat/bijkomende-maatregelen-vekp-adviesvraag

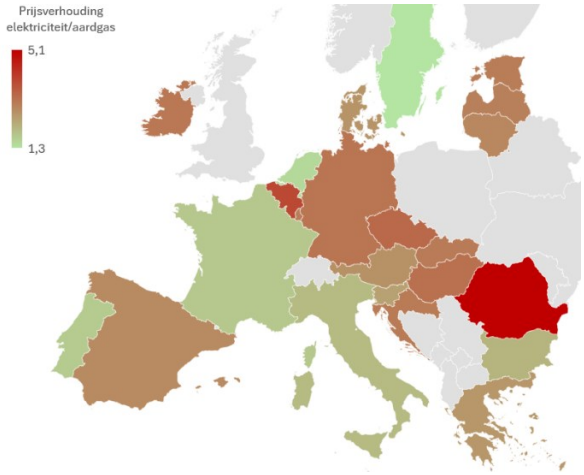

Figuur 1: De prijsverhouding elektriciteit/aardgas is in BE bij hoogste van de EU[2].

Verdere stappen zijn nodig op Vlaams, federaal én Europees niveau

De voorliggende hervormingen zijn een stap in de goede richting, maar zullen niet volstaan. Met de voorliggende hervormingen op Vlaams, federaal en EU-niveau[3], wordt geschat dat de prijsratio tussen elektriciteit en aardgas tussen nu en 2028 voor Vlaamse huishoudens zouden dalen van 4,2 naar 3,2 en van 2,5 naar 2,0 voor kleine industriële bedrijven[4]. Om de keuze voor een fossielvrije verwarming voor een meerderheid van de gebouwen financieel voordelig te maken, schuift VITO in recent studiewerk de waarde van 2,2 naar voren[5]. De Europese Commissie streeft, o.a. met haar Elektrificatieactieplan en een aangekondigd voorstel over nettarieven, naar een elektriciteitsprijs die tegen 2030 voor huishoudens hoogstens ongeveer 2,5 maal de gasprijs bedraagt en hoogstens ongeveer 2 maal voor de industrie. Vlaanderen zal de ingeslagen weg dus consequent moeten verderzetten. Dat kan onder meer[6]:

- door de kosten voor elektriciteitsnetontwikkeling te beperken. Meer geïntegreerde infrastructuurplanning met meer aandacht voor synergieën bij infrastructuurwerken en de aanpak van de schulden en de financiële lasten van Fluvius kunnen de stijging van de elektriciteitsnetkosten beperken en de prijsverhouding dus gunstig beïnvloeden.
- via het net aangekondigde uitdienstnameplan voor het aardgasdistributienet dat in samenwerking met o.a. Fluvius en de VNR voorbereid zal

---

2 Opgesteld door secretariaat op basis van Eurostatgegevens voor S2/2025 voor gezinnen, incl. alle belastingen en heffingen: Elektriciteit 2.500-4.999 kWh/jaar (nrg_pc_204), Aardgas 5.556–55.278 kWh/jaar (nrg_pc_202).

3 De federale taxshift (via accijnzen en BTW) en de invoering van ETS2.

4 Cf. Memorie van Toelichting

5 VITO (11/2025). Economische afweging van lucht-water warmtepomp en gasboiler zonder verbouwing https://vito.be/nl/nieuws/nieuwe-studie-warmtepomp-gasboiler-wat-vandaag-economisch-de-slimste-keuze .“Bij gunstige verhoudingen, zoals 2,2, wordt een warmtepomp economisch aantrekkelijk voor vrijwel alle woningen met een B-label en voor meer dan de helft van de woningen met een C-label.”

6 SERV (17/3/2025). Schuivers voor een energiek en harmonieus VEKP 2021-2030. https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-bijkomende-maatregelen-vekp

worden[7]. Afschrijvingstermijnen die in overeenstemming gebracht zouden worden met de resterende gebruiksduur (van de verschillende componenten) van het aardgasdistributienet zouden de overblijvende aardgasafnemers kunnen behoeden voor sterk stijgende nettarieven én de prijsverhouding gezonder kunnen maken.

- door de resterende Vlaamse beleidskosten, ODV's en het historische WKC-overschot die via de nettarieven doorgerekend worden in de mate van het mogelijke uit de elektriciteitsfactuur te halen.

Aangezien Vlaanderen niet over alle hefbomen beschikt moet ze daarnaast overleggen met de federale en Europese niveaus over aanvullende hervormingen die de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen verder structureel verbeteren. Zonder (bijkomende) maatregelen op Belgisch en/of Europees niveau, dreigt het immers moeilijk te zijn om fossielvrije verwarming financieel aantrekkelijk te maken voor (nagenoeg) alle Vlaamse gebouwen.

Overweeg mechanismen die zorgen voor een meer stabiele gezonde prijsverhouding. Hoewel er inspanningen geleverd worden om de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen te verbeteren, zal deze onzeker blijven en fluctueren met de prijzen op internationale energiemarkten, ETS2, nettarificatie, beleidskeuzes rond btw, heffingen… Er is dan ook geen garantie dat de beleidsinitiatieven voor een gezonde prijsverhouding niet zullen worden tegengewerkt door dalende gasprijzen of duurdere elektriciteits(net)tarieven bv. als gevolg van netschulden of toenemende elektriciteitsnetinvesteringen. Er kan overwogen worden om mechanismen in te voeren die zorgen voor een meer stabiele gezonde prijsverhouding. Daarvoor kan o.a. gedacht worden aan een automatisch adaptief systeem (dat bv. de doorrekening van gasnetafschrijvingen, netschulden en -investeringen, gas-openbare dienstverplichtingen, de sanering van asbestgasbuizen, etc. in de distributienettarieven temporiseert in functie van de stijging of daling van andere factuurcomponenten), een cliquetsysteem, een warmtepomptarief… Coördinatie tussen het federale en het gewestelijke niveau, de VNR en de CREG is daarbij in ieder geval essentieel[8].

Werk resterende vraagtekens weg

Verfijn impactanalyse en werk waar nodig gericht flankerend beleid uit. De Raden ondersteunen de doelstelling om elektrificatie via een betere prijsverhouding te stimuleren, maar vragen dat de Vlaamse Regering zo snel mogelijk zorgt voor een gedifferentieerde impactanalyse voor zowel huishoudens als

---

[7] Cf. VR 17/7/2026. Voorontwerp van wijzigingsdecreet: Invoering regulerend kader waterstofmarkt en uitdienstnameplannen aardgasdistributienet. https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/invoering-regulerend-kader-waterstofmarkt-en-uitdienstnameplannen-aardgasdistributienet-voorontwerp-van-wijzigingsdecreet

[8] Cf. SERV (2/3/2026). Advies: Gebouwrenovatieplan 2050 https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-gebouwrenovatieplan-2050

ondernemingen. Voor huishoudens moet daarbij o.a. rekening gehouden worden met het type en de ligging van de woning, de gezinssamenstelling, de mogelijkheden tot defossilisering. Voor ondernemingen gaat het onder meer om het energieprofiel, de ETS/ESR-status, sector, grootteorde, de aanwezigheid van residentiële gebouwen (bv. in de gezondheidszorg, hotels…) en elektrificatiemogelijkheden. Voor processen en/of sectoren waarvoor elektrificatie technisch of economisch nog niet realistisch is, moet worden onderzocht of bijkomende gerichte vrijstellingen, degressiviteit of een tijdelijk flankerend regime nodig zijn. Ook voor kwetsbare huishoudens, huurders… kan gericht flankerend beleid nodig zijn.

Check de juridische robuustheid … Vóór de definitieve beslissing, moet er in overleg met het federale niveau, de CREG, de VNR en de andere gewesten worden nagegaan of de taxshift bevoegdheidsrechtelijk en regulatorisch robuust en uitvoerbaar is. Ook is een toets aan de EU-regels inzake staatssteun, kruissubsidiëring, kostentoerekening en evenredigheid nodig, met aandacht voor publieke consultatie, residueel marktfalen en risico op overcompensatie.

… en verduidelijk de regels. Verder moeten sommige concrete en tarifaire gevolgen voor de werking van grote en kleine energieleveranciers in overleg met de betrokken beroepsorganisaties beter in kaart gebracht worden, onder meer wat betreft quota, certificaatvolumes, veilingprijs, facturatie, rapportering, VNR-controle en overgangsbepalingen voor reeds afgesloten contracten. De Raden merken ook op dat de WKC-quotumplicht een nieuwe uitdaging vormt voor de soms zeer kleine leveranciers van bv. stookolie en propaan. Het is ook onduidelijk of VEKA en VNR voldoende toezicht kunnen organiseren op die vele leveranciers. Tot slot mogen Vlaamse leveranciers geen concurrentieel nadeel ondervinden door een moeilijkere informatie, toezicht en handhaving ten aanzien van leveranciers van buiten het Vlaamse Gewest.

Blijf ook verder inzetten op een samenhangend beleidskader

Taxshift is een "must" en tegelijk slechts een deel van het beleidskader. In eerdere adviezen[9] pleitten de Raden al voor een sterkere inzet op defossilisering en elektrificatie, naast verdere energie-efficiëntieverbeteringen. Dat is niet alleen nodig om de klimaatdoelstellingen te bereiken, maar ook om de energieonafhankelijkheid en de weerbaarheid van de Vlaamse economie te versterken. Ook op Europees niveau wordt hier steeds meer de nadruk op gelegd, o.a. in het recente "*Electrification Action Plan*"[10]. Een structureel gunstigere prijsverhouding voor elektriciteit, is daarbij een essentiële bouwsteen: ze maakt investeringen in elektrificatie, waaronder voor de verwarming van gebouwen,

---

[9] SERV (2/3/2026). Advies: Gebouwrenovatieplan 2050 https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-gebouwrenovatieplan-2050

[10] Europese Commissie (2026). https://energy.ec.europa.eu/topics/eus-energy-system/electrification_en

economisch aantrekkelijker en is tegelijkertijd één van de randvoorwaarden om de omschakeling naar fossielvrije warmte maatschappelijk aanvaardbaar te maken. Maar alleen een betere prijsverhouding volstaat niet en moet ingebed zijn in een breder, samenhangend beleidskader, met o.a.:

- een ambitieus renovatiebeleid,
- voldoende ETS2-middelen voor kwetsbare groepen (kwetsbare gezinnen en kleine ondernemingen),
- een verder uitgewerkte, ruimtelijk gefaseerde defossiliseringsagenda,
- voldoende net- en elektriciteitsproductiecapaciteit met een voluntaristische aanpak van de congestieproblematiek,
- een betrouwbaar en weerbaar elektriciteitsnet,
- aandacht voor werknemers in de energie- en klimaattransitie (opleidingen, omscholingstrajecten en arbeidsmarktmaatregelen),
- het wegwerken van andere drempels voor elektrificatie[11].

Voor meer gedetailleerde aanbevelingen in verband met: het bredere renovatiebeleid, de defossiliseringsagenda, de net- en elektriciteitsproductiecapaciteit en een betrouwbaar en weerbaar elektriciteitsnet, verwijzen de Raden naar diverse, eerdere adviezen[12].

Hoogachtend

Lieven De Schamphelaere
voorzitter Minaraad

Frank Beckx
voorzitter

---

[11] De Raden denken onder meer aan het wegwerken van volgende drempels:
- Een meer flexibele toepassing van het capaciteitstarief voor sommige ondernemingen (o.a. met e-boilers) en particulieren (o.a. met laadpalen) om de beschikbare net- en productiecapaciteit op sommige momenten beter te benutten.
- Een zelfde behandeling van batterijen die exact dezelfde diensten aan het systeem leveren, ongeacht hun aansluitings- en/of meetconfiguratie. Daarbij zouden dezelfde nettarieven, accijnzen en heffingen moeten gelden voor zelfstandige batterij(parken) in “front of the meter”-opstelling (FTM) als voor equivalente “behind the meter”-batterijen (BTM). Voor FTM-batterijen gelden momenteel nettarieven, accijnzen en heffingen op het netto-jaarverbruik, terwijl dat voor BTM-batterijen op hun volledige netafname is.
- Het elektriciteitsverbruik van ondernemingen (tuinders met serres…) die een e-boiler plaatsen kan soms tot boven de minimumdrempel stijgen die ze onder de PV-verplichting doet vallen. Als hun serres of daken niet geschikt zijn voor de plaatsing van (voldoende) zonnepanelen, vormt dat een drempel voor elektrificatie.
- Minder drempels voor netondersteunende vormen van energiedelen en meer variatie in de oriëntatie van zonnepanelen zou kunnen zorgen voor een betere benutting van lokaal geproduceerde hernieuwbare elektriciteit, netkosten kunnen beperken en elektrificatie versterken.

[12] SERV (2/3/2026). Advies: Gebouwrenovatieplan 2050 https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-gebouwrenovatieplan-2050; Minaraad (20/3/2025). Maatregelen voor het definitieve VEKP. https://www.minaraad.be/themas/klimaat/bijkomende-maatregelen-vekp-adviesvraag ; SERV (27/10/2025). Advies conceptnota Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-conceptnota-beleidsplan-ruimte-vlaanderen ; Minaraad (23/10/2025). Conceptnota voor het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV). https://www.minaraad.be/themas/bestuurskwaliteit/conceptnota-brv-adviesvraag ; SERV (25/11/2024). Advies Beleidsnota Energie en Klimaat 2024-2029. https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-beleidsnota-energie-en-klimaat-2024-2029 ; SERV (23/12/2023). Advies: Investeringsplan Fluvius 2024-2033 https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-investeringsplan-fluvius-2024-2033